

Ostravské Zásnuby ve snu

Napsal(a) [Olga Janáčková](#)

<https://www.casopisharmonie.cz/svet-opery/ostravske-zasnuby-ve-snu.html>

foto: Martin Popelář

Skladatel Hans Krása (1899–1944), jehož život ukončili v říjnu roku 1944 v Osvětimi němečtí nacisté stejně jako život Viktora Ullmanna a Pavla Haase, byl dva roky předtím deportován do Terezína. Z jeho tvorby je bezesporu nejznámější malá dětská opera *Brundibár*, o níž se ví, že ji v Terezíně uváděli víc než padesátkrát. Přestože její vyznění působí dojmem, že byla napsána přímo na místě, není tomu tak. Vznikla na libreto Adolfa Hoffmeistera pro soutěž vypsanou Ministerstvem školství a národní osvěty už v roce 1938. *Brundibárovi* předcházela v roce 1930 dvouaktová opera *Zásnuby ve snu* podle povídky F. M. Dostojevského *Strýčkův sen* (1858), libreto napsali Rudolf Fuchs a Rudolf Thomas. Světovou premiéru uvedlo 18. května 1933 Nové německé divadlo v Praze (nynější Státní opera), dirigoval Georg Szell. Ve Státní opeře měly *Zásnuby ve snu* premiéru v březnu roku 1994 v koprodukcí s Nationaltheater Mannheim. Dirigoval je mladý dirigent Israel Yinon, který objevil partituru opery ve sklepení Universal Edition ve Vídni, režíroval Karel Drgáč, první ředitel samostatné Státní opery Praha (existovala v letech 1991–2011). Poté je hráli ještě v roce 2014 v Badisches Staatstheater Karlsruhe, a teď měly Krásovy *Zásnuby ve snu* premiéru 17. února 2022 v Národním divadle moravskoslezském Ostrava.

Ostravské divadlo má dobrý dramaturgický nos a už mnohokrát po této stránce zazářilo. Tentokrát jsem, možná i poprvé, četla v programu k inscenaci režisérova slova (**Jiří Nekvasil**), která svědčí nejen o jeho úmyslech, ale o jeho hluboce niterném vztahu k jím inscenované operě a o naprosto zjevných záměrech inscenátorů. Krásova opera je hudebně zakotvena podobně jako u skladatelů jeho generace – v koláži hudebních stylů od názvuků na díla významných současníků – Richarda Strausse, Arnolda Schönberga, Igora Stravinského, Leoše Janáčka – až po jazz. Skladatel vtipně zakomponoval do několikahlasého ansámblu Zininu árii „Casta diva“ z Belliniho *Normy*. Libretisté uvedli a zakončili operu promluvami Archiváře města Mordasova a tím posílili určitý nadhled nad událostmi, který skladatel dále potencoval svým zhudebněním. Zůstala ruská jména, ale příběh krásné Ziny se mohl odehrát kdekoli. Řešení inscenace je pokorné a přitom odvážné ve svých skvěle uvážených prostředcích. Vynechává rádoby originální provokaci, po které sahají oba pánové (Jiří Nekvasil a scénograf **Daniel Dvořák**) tak rádi a tak často. Pravda, opera Hanse Krásky jim mluví z duše, oslovuje v nich jejich nejlepší umělecké vědomí a svědomí. Zvolili inscenační prostředky, do kterých *Zásnuby ve snu* vklouzly jako do svého domácího obleku. Expresionismus, princip koláže, která se v průběhu večera stále obohacuje, nadsázka. Scénografie, jíž vévodí obraz Emila Filly *Čtenář Dostojevského* z roku 1907 – zhroutený, zničený muž s hlavou zvrácenou dozadu. Tady je to obraz nepřítomného smrtelně nemocného Fedi, do něhož je zamilovaná hlavní postava opery krásná Zina. Obraz zastupuje ve zhmotněné podobě i prostředí, v němž Feďa žije. Do této komůrky za obrazem vstoupí Zina a setrvá tu nehnutě po dlouhou dobu.

foto: Martin Popelář

Svou nezastupitelnou roli hrají ve scénografii dva plošné scénické panely, které (byť i s určitými technickými nedokonalostmi) přijíždějí v závěsu nad podlahou, aby doplnily scénografickou koláž o náznak prostředí, v němž se hraje. Doslova kouzelné je piano – tedy jen jeho vztyčené křídlo, pod nímž (pod úrovní jeviště) odpočívá starý směšný Kníže obklopený polštáři s Dostojevského portréty. Neustále myslíme na autora povídky *Strýčkův sen*, Michajla Fjodoroviče Dostojevského. Jeho podobizna je od počátku umístěna uprostřed proscénia, trůní na polštářích, jeho podobu nese jako masku na hlavách balet, který se periodicky vrací na jeviště (choreografové **Yago Catalinas Heredia** a **Jana Tomsová**). Také kostýmy **Marty Roszkopfové** nesou znak koláže, rozhodně se nedá říci, že by byly výlučně

zakotveny v devatenáctém století. To vévodí stříhově spíš u vedlejších dámských postav a u dámského sboru (sbormistr **Jurij Galatenko**). Zina je jednoduchá běloskvoucí, její ctitel Pavel je přebarevný až klaunský, intrikánská Nastasja je superrůžová, opilá Sofie Petrovna doslova rve oči svou jedovatou zelení.

Hudební podoba Krásovy opery byla pod taktovkou **Adama Sedlického** (hudební nastudování **Marek Šedivý** a Adam Sedlický) na vysoké úrovni, a to včetně pěveckých výkonů představitelů hlavních postav. Také po herecké stránce excelovali **Marta Infante** jako Marja Alexandrovna, **Veronika Rovná** jako její dcera Zina, Kníže **Pavola Kubáně** stejně jako **Jorge Garza** v roli Pavla.

Ostravské *Zásnuby ve snu* jsou dobrou vizitkou operního souboru a divadla a jistě neujdou pozornosti při svém pražském provedení ve Státní opeře 19. a 20. listopadu 2022. Po zásluze byly totiž zařazeny do projektu Musica non grata, kterého se účastní Národní divadlo a Státní opera za štědré finanční podpory Velvyslanectví Spolkové republiky Německo. Krásova opera zahájila v Národním divadle moravskoslezském v Ostravě dramaturgický cyklus Opery tereziánských skladatelů.

Zveřejněno v [Svět opery](#)

[Olga Janáčková](#)

Muzikoložka, teatroložka, operní režisérka, hudební a divadelní kritička a organizátorka. Studovala hudební a divadelní vědu na Filozofické fakultě tehdejší Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Brně, sólový zpěv na brněnské konzervatoři a operní režii na JAMU. V letech 1968–90 pracovala jako odborná pracovnice specializovaná na hudební divadlo v Kabinetu pro studium českého divadla Ústavu pro českou a světovou literaturu Československé akademie věd. Přispívala do samizdatového divadelního časopisu *Dialog* (1977–80). V letech 1987–89 byla dramaturgyní opery Státního divadla v Ústí nad Labem, pracovala také v Divadelním ústavu Praha. Od roku 1990 soustavně sleduje produkci českých a moravských operních divadel, recenze a články publikuje v odborných médiích.